

Wojciech Oleśków¹
Lublin

Apostolstwo liturgiczne i muzyczne Ruchu Światło-Życie w diecezji gorzowskiej i zielonogórsko-gorzowskiej

Wstęp

Treścią niniejszego artykułu jest ukazanie apostołstwa liturgicznego i muzycznego, jakie było realizowane przez Ruch Światło-Życie w diecezji gorzowskiej i zielonogórsko-gorzowskiej. Apostolstwo liturgiczne i muzyczne konstyтуcja „Sacrosanctum Concilium” ujmuje jako czynności liturgiczne, które należą do całego Ciała Kościoła, które uwidaczniają je i na nie oddziałują, a poszczególnych członków dotyczą w różny sposób. Apostolstwo liturgiczne i muzyczne spełniają ministranci, lektorzy, komentatorzy i członkowie chóru. Konstytucja ta zaleca staranne wychowanie ich w duchu liturgii oraz przygotowanie do odpowiedniego wykonywania tych czynności, aby nie uczestniczyli w nich jako obcy lub milczący widzowie, lecz aby w Eucharystii brali udział świadomie, pobożnie i czynnie. Wspomina, że Chrystus jest zawsze obecny w swoim Kościele, zwłaszcza w tych czynnościach². Celem Ruchu Światło-Życie jest wychowanie dojrzałych chrześcijan, którzy będą odpowiedzialni za Kościół i jego apostołstwo. Ruch Światło-Życie kultywuje odnowę liturgiczną w duchu Vaticanum II. Wyraża się to w ożywieniu życia modlitewnego i sakramentalnego członków³. Celem tego artykułu jest ukazanie zaangażowania animatorów i moderatorów Ruchu Światło-Życie w posługę liturgiczną i muzyczną podczas rekolekcji wakacyjnych, w posłudze na Pielgrzymkach Ruchu Światło-Życie i Służby Liturgicznej do Rokitna oraz na Dniach Młodych. Jeżeli

¹ Wojciech Oleśków – ks. mgr, doktorant Wydziału Teologii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II w Lublinie, e-mail: wojciech.oleskow@gmail.com.

² Sobór Watykański II, *Konst. Sacrosanctum Concilium*, [w:] Sobór Watykański II, *Konstytucje, dekrety, deklaracje*, Poznań 2002, nr 29.

³ M. Ostrowski, *Ruch Światło-Życie*, [w:] R. Kamiński [red.], *Leksykon teologii pastoralnej*, Lublin 2006, s. 756-758.

w czasie liturgii zwraca się uwagę na każdy szczegół, jeżeli we wszystkim jest ład, porządek, jeżeli u podstaw wszystkiego jest jakaś myśl i sens, to wtedy całość staje się pewnym przeżyciem obecności Boga wśród nas⁴. W tytule artykułu zostały podane różne nazwy diecezji. Jest to związane z reorganizacją diecezji gorzowskiej, która została dokonana na mocy bulli „Totus Tuus Poloniae Populus” z 25 marca 1992 roku. Od tego czasu diecezja otrzymała nazwę „zielonogórsko-gorzowska” z siedzibą w Zielonej Górze. Niniejszy artykuł powstał na podstawie materiałów z Archiwum Ruchu Światło-Życie Diecezji Zielonogórsko-Gorzowskiej, które jest częścią Diecezjalnego Centrum Światło-Życie w Zielonej Górze. Zostało ono utworzone dekretem biskupa zielonogórsko-gorzowskiego w dniu 15 sierpnia 2016 roku.

1. Apostolstwo liturgiczne i muzyczne w czasie rekolekcji wakacyjnych Ruchu Światło-Życie

Punktem kulminacyjnym każdego dnia rekolekcji oazowych była Eucharystia. Msza Święta odbywała się w południe, aby uczestnicy mogli dostrzec jej centralne miejsce. Animatorzy oraz moderator korzystali z konkretnych propozycji ukształtowania liturgii przez formularze mszalne, zestawy czytań biblijnych, śpiewów oraz sugestii do homilii, pozwalających zebrać we Mszy Świętej wszystkie wątki tematyczne rozważane danego dnia⁵.

Na rekolekcjach oazowych organizowanych przez diecezję zielonogórsko-gorzowską podejmowane były również tematy liturgiczne. Apostolstwo liturgiczne było prowadzone podczas szkoły liturgii, za którą był odpowiedzialny animator liturgiczny lub inni wyznaczeni animatorzy. Podczas tych rekolekcji uczestnicy z diecezji czynnie włączali się w liturgię i od tego czasu możemy mówić o początku formacji liturgicznej i muzycznej⁶. Głównym tematem Oazy Dzieci Bożych II stopnia było odkrycie Jezusa Chrystusa w Eucharystii, celebracjach i przypowieściach. Każdy dzień oazy wypełniony był modlitwą, spotkaniami w grupach, zdobywaniem informacji na temat liturgii. Najważniejszym wydarzeniem dnia była Eucharystia, na której żywy Kościół wyrażał gotowość kroczenia za Chrystusem⁷. Na III stopniu Oazy Dzieci Bożych przez pierwsze pięć dni były powtarzane podstawowe reguły posługi liturgicznej dla

⁴ F. Blachnicki, *Liturgia a wspólnota*, Lublin 1996, s. 33.

⁵ M. Sędek, *Oaza Nowej Drogi I stopnia. Podręcznik*, Kraków 2005, s. 19.

⁶ K. Suchocka, *Formacja liturgiczna dziewcząt na przykładzie Diakonii Liturgicznej*, „Ecclesiastica” 10 (2001) nr 7-9, s. 68-69.

⁷ M. Sulikowski, *Przygoda z Chrystusem*, „Aspekty. Katolickie Pismo Diecezji Zielonogórsko-Gorzowskiej” 47 (2004) nr 37, s. 3.

chłopców i dziewcząt, by ujednoczyć poziom służenia na Mszy Świętej. Następnie poruszane były tematy rozszerzające pojęcie liturgii. Tematy te dotyczyły znaczenia muzyki, sztuki i architektury. Była też mowa o liturgii wspólnoty rodzinnej i nabożeństwach kościelnych. Animatorzy w przygotowaniu do Eucharystii wprowadzali dzieci w ten sakrament⁸.

Szkoła liturgiczna na Oazie Nowej Drogi I stopnia stanowiła wprowadzenie w świat liturgii. Była szkołą chrześcijańskiej mistagogii. Młodzież oazowa uczestniczyła w zajęciach dotyczących podstawowych rzeczywistości liturgicznych, jednak nie nawiązywały one do treści, które były rozważane danego dnia rekolekcji. Poruszane były zagadnienia dotyczące: świętego czasu, miejsca, ołtarza, ksiąg i szat liturgicznych, świecy, chleba, wina krzyża, kadzidła, wody święconej, poświęcenia oraz błogosławieństwa. Chodziło o wyjaśnienie symboliki konkretnych rzeczywistości liturgicznych. Przewidziane były również ćwiczenia praktyczne, pomagające w nabywaniu umiejętności różnych posług na Mszy Świętej. Ze szkołą liturgiczną mocno połączony był namiot spotkania czyli rozważanie Słowa Bożego. Było to pomocne w rozwoju życia duchowego⁹. Szkoła liturgiczna na Oazie Nowej Drogi III stopnia koncentrowała się na teologii sakramentów. Treść tej szkoły była zaczerpnięta z „Katechizmu Kościoła Katolickiego”. Uzupełniano je elementami metod aktywizujących, pieśniami tematycznie związanymi z poruszonym zagadnieniem¹⁰.

Szkoła liturgiczna na II stopniu Oazy Nowego Życia była skoncentrowana wokół tematu zgromadzenia eucharystycznego, w aspekcie służby liturgicznej. Chodziło o przekazanie ceremoniału służby liturgicznej, wypracowanej przez Krajowe Duszpasterstwo Służby Liturgicznej. Uczestnicy poznawali funkcjonowanie całego zespołu służby liturgicznej, aby w parafiach posługiwać jako ceremoniarze i precentorki. Akcent w całej formacji spoczywał na zrozumieniu sensu poszczególnych obrzędów oraz umiejętności odczytywania ich znaczenia symbolicznego. Podstawowym tekstem pomocniczym na tych oazach było „Ogólne Wprowadzenie do Mszału Rzymskiego” oraz „Katechizm Służby Liturgicznej”. Każda szkoła liturgiczna składała się z wykładu oraz z odpowiednich ćwiczeń praktycznych. Temat szkoły liturgicznej na tej oazie był powiązany z tematem danego dnia oazy¹¹.

Apostolstwo liturgiczne na oazach rodzin w diecezji zielonogórsko-gorzowskiej odbywało się na podstawie podręcznika formacyjnego „Oazy nowego życia II stopnia”. Była to szkoła liturgiczno-rodzinna. Szkoła ta składała się z dwóch części: wykładu i wprowadzenia do obrzędów. Wykłady odbywały się

⁸ J. Morawa, *Podręcznik Oazy Dzieci Bożych III stopnia*, Kraków, s. 41.

⁹ M. Sędek, *Oaza Nowej Drogi I stopnia*, s. 19.

¹⁰ Tenże, *Oaza Nowej Drogi III stopnia. Podręcznik*, Kraków 2007, s. 19.

¹¹ G. Wilczyńska, *Oaza Nowego Życia II stopnia*, Krościenko 2000, s. 83-84.

na tematy: „Historia zbawienia i sakramenty”, „Sakramenty w świetle tajemnicy wyjścia”, „Bóg dialogu”, „Słowo i symbol w spotkaniu międzyosobowym”. Wprowadzenia do obrzędów poruszały następujące zagadnienia: znaczenie i godność sprawowania Eucharystii, ogólna struktura Mszy Świętej, poszczególne części Mszy Świętej, gesty i postawy ciała, funkcje w zgromadzeniu eucharystycznym. Tematy podejmowane w tej szkole były prowadzone pod kierunkiem rodziny. Ich celem było zwrócenie uwagi na przeżywanie liturgii rodzinnej. To ukierunkowanie było związane ze zwyczajami religijnymi w rodzinie oraz świętowaniem niedzieli w rodzinie. Proponowano zapoznanie się z czytaniem i Ewangelią przed Eucharystią, rozmowę na temat Ewangelii po Mszy Świętej, pójście na Mszę Świętą całą rodziną. W czasie oazy rozważano również przeżywanie roku liturgicznego w rodzinie. Każde rekolekcje na oazie rodzin były wychowywaniem liturgicznym członków. Na każdej oazie rodzin była celebracja Jutrznii oraz Nieszporów. Na oazach zwracało się dużą uwagę na przygotowanie Eucharystii. Rodziny były zaangażowane w czytania, psalm, modlitwę wiernych oraz w posługę na Mszy Świętej¹². Dla rodzin Domowego Kościoła Ruchu Światło-Życie liturgia jest źródłem i szczytem wszelkiego działania. Przez tę formację liturgiczną w rodzinach stwarza się możliwość zbliżenia wydarzeń historiozbawczych do wydarzeń codziennego życia rodziny, a z drugiej strony te codzienne wydarzenia zmierzają do wypełniania w liturgii. W rytmie tygodnia ukształtowanie dni wraz z niedzielą jako pierwszym i ósmym dniem sprawia, że te wydarzenia historiozbawcze wydają większą wartość¹³.

W całej formacji liturgicznej w Ruchu Światło-Życie obowiązuje zasada „światło-życie”. To nie tylko Słowo Boże jest światłem, które staje się życiem, ale liturgia musi stawać się liturgią życia, liturgią żywą, której towarzyszy zaangażowanie osoby. W oazie pielęgnuje się mistagogię, czyli wprowadzenie w misterium. Ćwiczenie ceremonii liturgicznych ma również swoje miejsce, ale najważniejsze jest misterium zbawienia, ujawniające się poprzez znaki sakramentalne¹⁴.

Do zadań animatora muzycznego na oazach wakacyjnych w diecezji zielonogórsko-gorzowskiej należała troska o odpowiedni dobór śpiewów. Informował moderatora o repertuarze wykonywanych śpiewów podczas Eucharystii. Dobierał melodie psalmów i części stałych do charakteru przeżywanej na oazie tajemnicy. Animator ten był odpowiedzialny za przygotowanie śpie-

¹² Wywiad z D. Orłowskim przeprowadzony przez Wojciecha Oleśków dn. 3.01.2011 r., w formie nagrania jest w posiadaniu autora tekstu.

¹³ M. Kaszowski, *Odnowa życia rodzinnego w Ruchu Domowy Kościół*, Otwock 1994, s. 184-185.

¹⁴ F. Blachnicki, *Jaka odnowa liturgii?*, Lublin 1996, s. 32.

wów na modlitwach porannych czy wieczornych. Odpowiadał za oprawę muzyczną podczas różnych punktów programu. Animator przygotowywał piosenki świeckie czy religijne na pogodne wieczory. Osoba taka powinna się sumiennie przygotować do takiej oazy przez opracowanie repertuaru pieśni, które wykorzystywała w posłudze. W tym zestawieniu powinny się znaleźć: pieśni liturgiczne, części stałe Mszy Świętej, melodie psalmów i alleluja, melodie brewiarzowe, piosenki religijne i świeckie oraz zabawy. Wiąże się to z przepracowaniem programu oraz myśli przewodniej oazy danego stopnia. Ważna była współpraca animatora muzycznego z innymi wspólnotami oazowymi, aby ustalić odpowiedzialnych za wspólne Msze Święte oraz nabożeństwa. Wymagana była ścisła współpraca z Diakonią Liturgiczną. Animator, który posługiwał muzycznie na oazie, powinien prowadzić grupę albo uczestniczyć w innej grupie. Bardzo ważna była współpraca pomiędzy animatorami danej wspólnoty. Jeśli chodzi o prowadzenie śpiewów w czasie oazy to każdy animator muzyczny wypracowywał własną metodę prowadzenia prób. Miał przygotowane zestawienie utworów na Mszę Świętą. Podczas oazy uwarżliwiał uczestników na piękne wykonanie utworów, poprawną emisję, dykcję i dynamikę. Starał się aktywizować uczestników. Zadaniem animatora muzycznego było uczciwie i sprawiedliwie ocenianie efektów pracy uczestników. Jednym z zadań było również pamiętanie o dyscyplinie w czasie ćwiczeń¹⁵.

Na spotkaniu Diakonii Liturgicznej podczas Lokalnej Oazy Matki wybierana była osoba odpowiedzialna za spotkania diakonii, animatora liturgii oraz ceremoniarza dla wszystkich oaz w Tylmanowej. Później było omówienie posługi animatora liturgii podczas wakacji oraz przeprowadzania szkoły liturgii. W okresie oaz wakacyjnych Diakonia Liturgiczna również miała swoje spotkania. Miał to być dzień ogłoszony przez animatora liturgii. W spotkaniu uczestniczyły osoby posługujące w diakonii, ale także osoby zainteresowane pracą w diakonii. Spotkanie miało na celu prezentację Diakonii Liturgicznej. Animatorzy posługujący w diakonii dzielili się swoim światłem posługi¹⁶. Animator liturgiczny podczas oaz wakacyjnych w diecezji zielonogórsko-gorzowskiej troszczył się o święte i godne przeżycie Mszy Świętej oraz innych liturgii i nabożeństw. Był odpowiedzialny za wystrój kaplicy. Powinien wcześniej dowiedzieć się, co należy ze sobą przywieźć. Animator ten prowadził szkołę liturgiczną na oazie. Troszczył się o przeprowadzenie próby asysty na Mszę czy różne nabożeństwa. Uzgadniał z moderatorem przebieg liturgii. Był odpowiedzialny za przygotowanie komentarzy liturgicznych

¹⁵ Archiwum Ruchu Światło-Życie Diecezji Zielonogórsko-Gorzowskiej (ARSZDZG), *Diecezjalna Diakonia Muzyczna*, sygn. 1702.

¹⁶ ARSZDZG, *Diecezjalna Diakonia Liturgiczna. Spotkania formacyjne diakonii 1995-2001*, sygn. 1507.

i wezwań modlitwy powszechnej oraz darów eucharystycznych. Troszczył się również o zachowanie przez uczestników poprawnych gestów i postaw podczas liturgii. Odpowiadał za przygotowanie Eucharystii dla różnych stopni, które w danym miejscu przeżywają swoje rekolekcje¹⁷.

Ważny jest fakt, że pierwsze rekolekcje oazowe realizowane w programie dwutygodniowym, które prowadził ks. Franciszek Blachnicki, były przeznaczone dla ministrantów. Była to Oaza Dzieci Bożych w Bibieli koło Tarnowskich Gór. W rekolekcjach uczestniczyło 50 ministrantów. Rekolekcje te uważa się za początek ruchu oazowego. Rekolekcje te były kontynuacją całorocznej formacji ministrantów przez ks. Blachnickiego w parafii św. Jerzego w Rydułtowach, gdzie był wikarym¹⁸. Założyciel ruchu rozumiał pojęcie oazy jako miejsce wytchnienia, orzeźwienia i wypoczynku dla wędrowców zdążających przez pustynię. Oaza miała być formą, która dostarczała pokrzepienia duszy, nabierania sił do dalszej wędrówki do Boga. Ks. Franciszek Blachnicki, organizując ministranckie rekolekcje oazowe, korzystał z doświadczeń harcerskich, metod św. Jana Bosko i z własnej pracy z ministrantami¹⁹.

Również w diecezji zielonogórsko-gorzowskiej odbywały się oazy ministranckie. W roku 1989 odbyły się dwa turnusy dla ministrantów młodszych i starszych. Łącznie uczestniczyło w nich 80 ministrantów z całej diecezji. Na 1990 rok planowane były 3 turnusy stopnia podstawowego oraz rekolekcje połączone z kursem lektorów w Głogowie. Była to oaza I stopnia. W instrukcji duszpasterskiej, dotyczącej wakacyjnych oaz służby liturgicznej, zwrócono uwagę na staranne wychowanie: ministrantów, lektorów, komentatorów i komentatorki oraz scholę w duchu liturgii oraz przygotowania do odpowiedniego i zgodnego z przepisami wykonywania posług. Rekolekcje trwały 15 dni, w grupach 25-30 uczestników. Instrukcja ustalała zasady tych rekolekcji. Odpowiedzialnym za daną oazę był moderator, który miał do pomocy zespół wychowawczy złożony z kleryków lub starszych członków zespołu. Rekolekcje powinny się odbywać w pomieszczeniach sakralnych. Oazy te były organizowane w grupach młodzieżowych lub dziecięcych. Instrukcja określa cel, którym jest należyte uświadomienie uczestników na charakter rekolekcji. Każdy dzień takich rekolekcji powinien zawierać: wspólną modlitwę poranną, Liturgię Eucharystyczną, godzinę szkolenia liturgicznego, ewangeliczną rewizję życia, godzinę Słowa Bożego, pogodny wieczór i modlitwę wieczorną²⁰.

Od 1999 roku animatorzy Diakonii Liturgicznej posługiwali na oazie lektorskiej podczas wakacji. Rekolekcje te były organizowane w ramach Oazy

¹⁷ ARSZDZG, *Diecezjalna Diakonia Muzyczna*, sygn. 1702.

¹⁸ A. Wodarczyk, *Prorok Żywego Kościoła*, Katowice 2008, s. 162-165.

¹⁹ R. Derewenda, *Historia Ruchu Światło-Życie 1950-1985*, Kraków 2010, s. 21-22.

²⁰ ARSZDZG, *Diecezjalne oazy wakacyjne 1976-1989*, sygn. 0901.

Nowego Życia zerowego stopnia. W ramach tej oazy odbywał się kurs lektorski. Uczestnicy będący na tej oazie otrzymywali błogosławieństwo do posługi ministranta Słowa Bożego na Pielgrzymce Służby Liturgicznej i Ruchu Światło-Życie do Rokitna²¹. Uczestnicy podlegali formacji liturgicznej, biblijnej, fonetycznej i wewnętrznej. Oaza była przeznaczona dla ministrantów od klasy II szkoły gimnazjalnej. Rekolekcje dla ministrantów i lektorów miały na celu pogłębienie relacji z Jezusem, rozwój życia modlitwy, aby liturgia nie stała się rutyną. Uczestnik miał również odkryć wagę słowa Bożego jako słowa życia oraz doświadczyć bogactwa liturgii Kościoła. Rekolekcje miały uwrażliwić uczestników na służbę podczas liturgii oraz służbę we wspólnocie lektorskiej²².

2. Apostolstwo liturgiczne i muzyczne na pielgrzymkach Ruchu Światło-Życie i Służby Liturgicznej

Pierwsza pielgrzymka Służby Liturgicznej do Rokitna z okazji odpustu Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w ówczesnej diecezji gorzowskiej odbyła się w 1976 roku. Jej inicjatorem był ks. R. Harmaciński. Warto zaznaczyć, że propagatorem tego pomysłu był bp. Paweł Socha²³. Ruch Światło-Życie pielgrzymował do Rokitna w dniach 27-28 V 1978 roku z okazji Diecezjalnych Dni Modlitw Wspólnoty Oazowej. Taka pielgrzymka odbyła się ze względu na to, że ruch oazowy zataczał coraz szersze kręgi i angażował coraz więcej księży, sióstr zakonnych, młodzieży i rodzin. Na te spotkania byli zaproszeni wszyscy uczestnicy oaz oraz sympatycy ruchu. W programie pojawiła się Msza Święta kończąca modlitwy sobotnie. Nie brakowało też w planie modlitwy brewiarzowej oraz czytania Pisma Świętego. Również bardzo ważne było dobre przygotowanie liturgii Mszy Świętej w niedzielę. Diecezjalne Dni Modlitwy prowadzili przedstawiciele z Centrali Ruchu Światło-Życie²⁴. W tym spotkaniu uczestniczyło ponad 400 oazowiczów²⁵. Po raz drugi Dni Modlitw Wspólnot Oazowych odbyły się w Rokitnie 26-27 V 1979 roku. Pierwszy raz z racji odpustu Narodzenia Najświętszej Maryi Panny, III Diecezjalny Dzień Jedności, który dotychczas od-

²¹ P. Krawczyk, *Formacja służby liturgicznej męskiej na przykładzie Diakonii Liturgicznej*, „Ecclesiastica” 10 (2001) nr 7-9, s. 92.

²² ARŚZDZG, *Diecezjalna Diakonia Liturgiczna. Listy animatorów diecezjalnych 1995-2002*, sygn. 1503.

²³ R. Litwińczuk, *XXII Diecezjalna Pielgrzymka służby liturgicznej i Ruchu Światło-Życie do Rokitna*, „Ecclesiastica” 6 (1997) nr 10-12, s. 97.

²⁴ Anonimowo, *Diecezjalny dzień wspólnoty oazowej*, „Biuletyn Duszpasterski Diecezji Gorzowskiej” 3 (1978), s. 8-9.

²⁵ P. Socha, *Rekolekcje oazowe w diecezji gorzowskiej*, GWK 22 (1979) nr 1-9, s. 153.

bywał się w maju, był połączony z V Diecezjalną Pielgrzymką Ministrantów²⁶. Połączenie obydwu spotkań dokonało się 6-7 IX 1980 roku w Rokitnie. Również jak na poprzednim dniu wspólnoty odbyło się nocne czuwanie, w którym uczestniczyło około 300 animatorów. Mszy Świętej przewodniczył i wygłosił homilię ks. Stanisław Kłósek – proboszcz i kustosz sanktuarium. Nabożeństwo pokutne prowadził ks. Jan Pawlak. W niedzielę dojechali następni oazowicze z moderatorami. Mszę Świętą niedzielną celebrował bp Paweł Socha²⁷.

Wrześnie spotkanie Ruchu Światło-Życie w Rokitnie od połowy lat osiemdziesiątych przyjęło nowy schemat: w piątek i sobotę odbywał się Diecezjalny Dzień Wspólnoty Animatorów i Diakonii, a w niedzielę odbywała się coroczna Pielgrzymka Ruchu Światło-Życie i Służby Liturgicznej²⁸.

Diakonia Muzyczna na pielgrzymce posługiwała już od roku 1989. Odpowiadała za posługę na Mszy Świętej oraz nabożeństwach. Unikała występowania w formie koncertów. Repertuar był ćwiczony na KAMUZO, a przećwiczenie śpiewów odbywało się na miejscu. Związane to było ze śpiewami wielogłosowymi. Od jakiegoś czasu pisano aranżacje dla grających. Diakonia przyjeżdżała w piątek i wtedy odbywały się pierwsze próby. Diakonia zajmowała się również opracowaniem ulotek ze śpiewami na pielgrzymkę²⁹.

Ciekawy jest fakt, że w 1992 roku na Diecezjalnym Dniu Animatorów Ruchu Światło-Życie odbyło się spotkanie Diakonii Liturgicznej i Muzycznej dotyczące przygotowania liturgii na pielgrzymkę Ruchu Światło-Życie i Służby liturgicznej do Rokitna. Diecezjalna Diakonia Liturgiczna, jeszcze przed swoim oficjalnym powstaniem włączyła się w posługę na tej pielgrzymce³⁰. W 1994 roku na XIX pielgrzymkę Służby Liturgicznej i Ruchu Światło-Życie przyjechało około 4 tysięcy osób. W tym roku pielgrzymka przeżywała największy rozkwit. Początkowo była modlitwa różańcowa na drózkach maryjnych. Podczas pielgrzymki odbył się również konkurs liturgiczny³¹. Pełne zaangażowanie Diakonii Liturgicznej w pielgrzymkę nastąpiło jednak od 8-10 IX 1995 roku. Wcześniej posługiwali ministranci i lektorzy z wyznaczonych parafii³². W pielgrzymkę zaangażowane były również dziewczęta

²⁶ J. Pawlak, *V Diecezjalną Pielgrzymką Ministrantów i III Diecezjalny Dzień Jedności Ruchu Światło-Życie*, GWK 24 (1980) nr 11-12, s. 283.

²⁷ ARSZDZG *Moderator diecezjalny i diakonia jedności 1976-1980*, sygn. 0701.

²⁸ A. Put, *Pielgrzymki Ruchu Światło-Życie do Rokitna*, „Betfage. Dwumiesięcznik Ruchu Światło-Życie Diecezji Zielonogórsko-Gorzowskiej” 6 (2003) nr 5, s. 4.

²⁹ Wywiad z R. Litwińczukiem przeprowadzony przez Wojciecha Oleśków dn. 10.11.2010 r., w formie nagrania jest w posiadaniu autora tekstu.

³⁰ ARSZDZG, *Pielgrzymki Ruchu Światło-Życie*, sygn. 1401.

³¹ R. Litwińczuk, *III Diecezjalne Forum Młodzieży, XIX Pielgrzymka Służby Liturgicznej i Ruchu Światło-Życie*, „Ecclesiastica” 3 (1994) nr 9-12, s. 410.

³² ARSZDZG, *Kronika Diakonii Liturgicznej 1992-2000*, sygn. 2901.

z Diakonii Liturgicznej. Pisały modlitwę wiernych oraz komentarze oparte o lekturę Ojców Kościoła. Dbaly również o zakrystię i przygotowanie liturgii³³. Ksiądz Andrzej Hładki, wieloletni moderator Diakonii Liturgicznej, podkreślał, że każdą posługę, którą wykonujemy, powinniśmy wykonywać z pokorą i oddaniem, bez względu na to, czy pełnię posługę ceremoniarza czy czytam komentarz. Ponieważ każde zadanie wykonane z ochotnym sercem przyczynia się do piękna liturgii i pomnożenia chwały Bożej. Zachęcał, aby członkowie diakonii uczestniczyli w Eucharystii przeżywanej na oazach, pielgrzymkach, rekolekcjach, jak gdyby była ich pierwszą w życiu i z taką pokorą, jak gdyby była ostatnią³⁴. Pielgrzymkę, która odbyła się w 1997 roku poprzedził jak co roku Diecezjalny Dzień Wspólnoty Ruchu Światło-Życie. Od 5 września uczestniczyło 140 animatorów. Dzień ten był czasem na podsumowanie wakacyjnej posługi, planowanie pracy rocznej, ale przede wszystkim szukanie mocy u Pana. Konferencję o tematyce liturgicznej: „Przepowiadanie i rola świeckich w Kościele” miał ks. Andrzej Draguła. Animatorzy uczestniczyli w Eucharystii, Liturgii godzin oraz w Apelu Jasnogórskim, które były szczególnymi chwilami spotkania z Chrystusem³⁵.

Pierwszy raz na pielgrzymce Ruchu Światło-Życie i Służby Liturgicznej do Rokitna w dniu 7 IX 1997 roku odbyło się spotkanie prezesów i animatorów parafialnych wspólnot służby liturgicznej. Uczestniczył w nim Diecezjalny Duszpasterz Służby Liturgicznej ks. Roman Litwińczuk, przedstawiciel Koła Liturgicznego Wyższego Seminarium Duchownego kleryk Andrzej Hładki, animator odpowiedzialny za Diakonię Liturgiczną Adrian Put, animatorka odpowiedzialna za rejon gorzowski Karolina Suchocka i animator odpowiedzialny za rejon zielonogórski Krzysztof Król³⁶. Spotkanie tego typu było organizowane również w kolejnych latach. Organizowano je dla uczniów szkół średnich. W tym samym czasie dla młodszych ministrantów zorganizowano konkurs liturgiczny indywidualny i drużynowy. Była możliwość zakupu książek o tematyce liturgicznej³⁷. W 1998 roku pytania na konkurs dotyczyły tematyki roku liturgicznego. Rok później na konkursie liturgicznym pytania obejmowały strukturę Eucharystii i symbolikę eucharystyczną. W przygotowaniu ministranci

³³ Wywiad z R. Litwińczukiem przeprowadzony przez Wojciecha Oleśków dn. 10.11.2010 r., w formie nagrania jest w posiadaniu autora tekstu.

³⁴ ARSZDZG, *Diecezjalna Diakonia Liturgiczna. Listy moderatora diakonii 1992-2002*, sygn. 1502.

³⁵ R. Litwińczuk, *XXII Diecezjalna Pielgrzymka służby liturgicznej i Ruchu Światło-Życie do Rokitna*, s. 97.

³⁶ ARSZDZG, *Diecezjalna Diakonia Liturgiczna. Spotkania ceremoniarzy i prezesów SL 1997-2000*, sygn. 1504.

³⁷ ARSZDZG, *Diecezjalna Diakonia Liturgiczna. Listy animatorów diecezjalnych 1995-2002*, sygn. 1503.

mogli się posłużyć „Zarysem liturgiki” Tarsycjusza Sinki CM, „Ogólnym Wprowadzeniem do Mszału Rzymskiego”. W 2000 roku tematyka konkursu była związana z podstawowymi zagadnieniami liturgicznymi. Ministranci mogli się posłużyć ponownie „Zarysem liturgiki” ks. T. Sinki CM, „Symbolami liturgicznymi” tego autora, dziełem E. Nubolda i E. Stencela „Przy ołtarzu Pana”³⁸. Spotkania te skupiały reprezentantów niemal z całej diecezji³⁹. Już na zjeździe animatorów – Lokalnej Oazie Matce trwały prace przygotowania wrześnieowej pielgrzymki do Rokitna. Głównie pracowano nad przygotowaniem spotkania dla prezesów służby liturgicznej, konkursu liturgicznego i kiermaszu⁴⁰.

Dnia 11 V 2002 roku pierwszy raz odbyła się samodzielnie pielgrzymka ministrantów i lektorów. Dotychczas była ona połączona z pielgrzymką Ruchu Światło-Życie i odbywała się we wrześniu. Tym razem pielgrzymka odbyła się w Wyższym Seminarium Duchownym w Paradyżu. Posługę podczas tej pielgrzymki pełniła Diecezjalna Diakonia Liturgiczna. W czasie pielgrzymki ministranci uczestniczyli w konferencji poświęconej formacji ministrantów i lektorów oraz w spotkaniach w grupach. Nowością było zorganizowanie turnieju piłkarskiego⁴¹.

Pielgrzymkę poprzedzało podsumowanie oaz wakacyjnych. Młodzież trwając na modlitwie dziękowała za efekty roku formacji oazowej. W 2004 roku w takim spotkaniu, które prowadzili ks. Robert Patro i ks. Dariusz Gronowski, uczestniczyło 115 animatorów. Natomiast do grona animatorskiego dołączyło 60 młodych ludzi⁴². Ci animatorzy po formacji deuterokatechumenalnej w pełni zostali włączeni w ruch przez wybór diakonii. Każdy podejmował taką służbę, do której został powołany i do której miał odpowiednie zdolności. Między innymi mógł prowadzić śpiew oraz odpowiadać za liturgię⁴³. Niedzielną uroczystość jak co roku uświetniły dwie największe Diakonie: Liturgiczna i Muzyczna. Mszy Świętej przewodniczył bp Paweł Socha. W homilii podkreślił znaczenie Ruchu Światło-Życie i służby liturgicznej w kształtowaniu się życia duchowego młodych ludzi. Biskup promował do posługi lektora 35 ministrantów⁴⁴.

³⁸ ARSZDZG, *Diecezjalna Diakonia Muzyczna*, sygn. 1702.

³⁹ P. Krawczyk, *Formacja służby liturgicznej*, s. 91.

⁴⁰ ARSZDZG, *Diecezjalna Diakonia Liturgiczna. Spotkania formacyjne diakonii 1995-2001*, sygn. 1507.

⁴¹ ARSZDZG, *Diecezjalna Diakonia Liturgiczna. Listy animatorów diecezjalnych 1995-2002*, sygn. 1503.

⁴² J. Walczak, *Ze światłem w życie*, „Aspekty. Katolickie Pismo Diecezji Zielonogórsko-Gorzowskiej” 47 (2004) nr 38, s. 4.

⁴³ D. Gronowski, *Oaza*, „Aspekty. Katolickie Pismo Diecezji Zielonogórsko-Gorzowskiej” 7 (1991) nr 5, s. 20.

⁴⁴ J. Walczak, *Ze światłem w życie*, s. 4.

3. Apostolstwo liturgiczne i muzyczne podczas Diecezjalnych Dni Młodzieży

Pierwszy Diecezjalny Dzień Młodzieży odbył się dnia 12 IV 1987 roku w Niedzielę Palmową w Gorzowie Wlkp. z inicjatywy bpa Józefa Michalika. Hasłem tego dnia były słowa św. Jana: „Myśmy poznali i uwierzyli miłości, jaką Bóg ma ku nam”. Następnie co roku odbywały się Dni Młodzieży, inspirowane tekstami papieża do młodych całego świata⁴⁵. Już na II Diecezjalnym Dniu Młodych 27 III 1988 roku oprawę muzyczną przygotowywała nowo powstała Diecezjalna Diakonia Muzyczna⁴⁶. Od tego czasu diakonia każdego roku podejmowała odpowiedzialność za śpiew podczas Dnia Młodych⁴⁷. Od roku 1990 podczas Dni Młodych odbywały się czuwania modlitewne w sobotę⁴⁸.

Na Diecezjalnym Dniu Młodzieży w Głogowie 27 marca 1994 roku Diecezjalna Diakonia Liturgiczna podjęła pierwszy raz posługę na uroczystości diecezjalnej⁴⁹. W piątek i sobotę przyjeżdżali animatorzy i ludzie, którzy zajmowali się formacją innych⁵⁰. Diakonie gromadziły się wcześniej, aby dobrze przygotować każdą celebrację. W 2000 roku animatorzy uczestniczyli również w Szkole Animatora, na której odbywał się namiot spotkania, konferencja i Eucharystia. Było to duchowe przygotowanie do posługi⁵¹. Chrystus był ukazywany na tych Dniach Młodych przez działania liturgiczne. W najpełniejszym wymiarze w Eucharystii oraz w nabożeństwach pojednania, w których przebaczał winy i pochylał się nad człowiekiem. Poprzez posługę muzyczną Diakonii Muzycznej i zespołu Przystanek Jezus młodzi ludzie wspólnie wychwalali Pana Jezusa we wspólnocie Kościoła⁵². Od roku 2002 dni te zostały przesunięte na wrzesień. Pierwsze wrześniowe Dni Młodzieży odbyły się w Zielonej Górze⁵³.

W 2006 roku Diecezjalna Diakonia Liturgiczna i Muzyczna były tradycyjnie zaangażowane w posługę na Mszach Świętych oraz w nabożeństwie świa-

⁴⁵ D. Gronowski, *Młodzi na wzgórzu papieskim*, „Aspekty. Katolickie Pismo Diecezji Zielonogórsko-Gorzowskiej” 48 (2005) nr 36, s. 1-2.

⁴⁶ A. Put, *Ruch Światło-Życie w diecezji zielonogórsko-gorzowskiej w latach 1976-1999. Zarys historii*, Gorzów Wlkp. 2004, s. 137.

⁴⁷ R. Litwińczuk, *Duszpasterstwo służby liturgicznej i Ruchu Światło-Życie w życiu liturgicznym diecezji*, „Ecclesiastica” 10 (2001) nr 7-9, s. 82.

⁴⁸ D. Gronowski, *Młodzi na wzgórzu papieskim*, s. 1-2.

⁴⁹ A. Put, *Zarys historii Diecezjalnej Diakonii Liturgicznej Ruchu Światło-Życie diecezji zielonogórsko-gorzowskiej*, Gorzów Wlkp. 2002, s. 6.

⁵⁰ B. Dziadura, *Ukazywać Jezusa*, „Aspekty. Katolickie Pismo Diecezji Zielonogórsko-Gorzowskiej” 47 (2004) nr 36, s. 6.

⁵¹ ARSZDZG, *Diecezjalna Diakonia Liturgiczna. Listy animatorów diecezjalnych 1995-2002*, sygn. 1503.

⁵² B. Dziadura, *Ukazywać Jezusa*, s. 6.

⁵³ D. Gronowski, *Młodzi na wzgórzu papieskim*, s. 1-2.

ła na Diecezjalnych Dniach Młodzieży. Hasłem tych dni były słowa psalmu 119: „Twoje słowo jest lampą dla moich stóp i światłem na mojej ścieżce”. Mszy Świętej przewodniczył bp Edward Dajczak⁵⁴.

Diakonie włączały się również w przygotowywanie Dni Młodych. Animatorzy pomagali przy montowaniu i demontażu sceny i nagłośnienia oraz namiotu. Diakonie pełniły swoją posługę w nietypowych warunkach. Były również zaangażowane w organizację Dni Młodych, co było kolejnym wyzwaniem⁵⁵.

Zakończenie

Rozwój Ruchu Światło-Życie w diecezji gorzowskiej i zielonogórsko-gorzowskiej to okres aktywnej pracy animatorów i moderatorów w wielu wspólnotach parafialnych oraz na oazach wakacyjnych. Wiele rozpoczętych inicjatyw zaczęło wydawać owoce. Większe zainteresowanie Ruchem Światło-Życie spowodowało powstanie nowych wspólnot. Apostolstwo liturgiczne i muzyczne prowadzono szczególnie na oazach wakacyjnych. Punktem kulminacyjnym każdego dnia rekolekcji oazowych była Eucharystia. Wszystko co się dzieje na oazie, musi w jakiś sposób przygotowywać liturgię i prowadzić do niej. W Eucharystii jak w soczewce skupia się całe życie oazy, ale również liturgia inspirowuje całe życie oazy, staje się jej ożywiającym źródłem⁵⁶. Diakonie Liturgiczna i Muzyczna od czasu powstania były odpowiedzialne za przygotowanie liturgii na diecezjalnych uroczystościach z udziałem młodzieży. Warto zauważyć, że posługa Diakonii Liturgicznej i Muzycznej nie polegała tylko na oprawie liturgicznej i muzycznej. Cała posługa tych diakonii podczas Diecezjalnych Dni Młodych to praktyczna realizacja wszystkich treści, jakie zawiera w sobie słowo diakonia. Celem zaangażowania Diakonii Muzycznej i Liturgicznej było stworzenie wzorcowej posługi, która miała być przykładem dla innych parafii. Z tego względu, że na te pielgrzymki przyjeżdżała młodzież z całej diecezji, była szansa, że ten wzorzec posługi i zaangażowania zostanie przeniesiony do parafii⁵⁷. Diakonia Liturgiczna i Muzyczna od czasu powstania były odpowiedzialne za przygotowanie liturgii na diecezjalnych uroczystościach z udziałem młodzieży: Diecezjalnym Dniu Młodzieży, pielgrzymce maturzystów na Jasną Górę oraz pielgrzymce Służby Liturgicznej i Ruchu Światło-Życie do Rokitna,

⁵⁴ M. Kozieł, *Młodzi młodym*, „Gość Zielonogórsko-Gorzowski” 83 (2006) nr 22, s. 3.

⁵⁵ P. Krawczyk, *Diecezjalne Dni Młodych*, „Betfage. Dwumiesięcznik Ruchu Światło-Życie Diecezji Zielonogórsko-Gorzowskiej” 5 (2002) nr 6, s. 8.

⁵⁶ G. Wilczyńska, *Oaza Nowego Życia II stopnia*, s. 50.

⁵⁷ Wywiad z R. Litwińczukiem przeprowadzony przez Wojciecha Oleśków dn. 10.11.2010 r., w formie nagrania jest w posiadaniu autora tekstu.

pielgrzymce bierzmowanych do Rokitna⁵⁸, spotkaniu z ojcem Tardifem w Gorzowie Wlkp., Diecezjalnym Kongresie Ruchów i Stowarzyszeń w Gorzowie Wlkp. Diakonie pomagały również podczas nawiedzenia Gorzowa Wlkp. przez figurę Matki Boskiej Fatimskiej. Posługiwały podczas uroczystości ku czci Pięciu Braci Męczenników w Międzyrzeczu⁵⁹. Diakonie dbały o oprawę wszystkich spotkań Ruchu Światło-Życie w diecezji: Diecezjalnych i Rejonowych Dni Wspólnoty, Dnia Wspólnoty Diakonii Diecezjalnych, Szkoły Animatora, Diecezjalnej Kongregacji Ruchu Światło-Życie w Rokitnie, Centralnej Oazy Matki oraz oaz wakacyjnych. Uczestniczyły również w spotkaniach Krajowej Oazy Modlitwy w Warszawie, Krajowej Kongregacji Ruchu Światło-Życie w Częstochowie oraz w Dniu Wspólnoty w Krościenku. Diakonie były również włączone w przygotowanie liturgii podczas wizyty Ojca Świętego w Gorzowie Wlkp.⁶⁰. Podręcznik moderacyjny Diakonii Liturgicznej opracowany na KODAL-u rozpoczynał fragment z listu Jana Pawła II „Vicesimus Quintus annus”. Animatorzy Diakonii Liturgicznej wybrali ten fragment, gdyż wskazywał cel całej działalności liturgicznej⁶¹. Papież mówił, że aby doszło do łączności liturgii ziemskiej z liturgią w niebie, trzeba starać się w dziele odnowy liturgicznej o zachowanie równowagi między tym co Boże i tym co ludzkie, pomiędzy tradycją i postępem; pojedynczym człowiekiem i wspólnotą; milczeniem i chóralnym uniesieniem, by jednym głosem wychwalać Boga⁶².

Streszczenie

Apostolstwo liturgiczne i muzyczne prowadzono szczególnie na oazach wakacyjnych. Punktem kulminacyjnym każdego dnia rekolekcji oazowych była Eucharystia. Wszystko co się dzieje na oazie, musi w jakiś sposób przygotowywać liturgię i prowadzić do niej. Apostolstwo liturgiczne było prowadzone poprzez szkołę liturgii. Za oprawę liturgiczną odpowiadał animator liturgiczny. Za oprawę muzyczną, przygotowanie i dobór śpiewów odpowiadał animator muzyczny. Uczestnicy czynnie włączali się w liturgię i od tego czasu możemy mówić o początku formacji zarówno męskiej jak i żeńskiej. W całej formacji liturgicznej w Ruchu Światło-Życie obowiązuje zasada „światło-życie”. To

⁵⁸ P. Krawczyk, *Charyzmat liturgii, a Diakonia Liturgiczna*, „Betfage. Dwumiesięcznik Ruchu Światło-Życie Diecezji Zielonogórsko-Gorzowskiej” 3 (2000) nr 2, s. 6.

⁵⁹ A. Put, *Zarys historii Diecezjalnej Diakonii Liturgicznej Ruchu Światło-Życie diecezji zielonogórsko-gorzowskiej*, s. 6.

⁶⁰ R. Litwińczuk, *Duszpasterstwo służby liturgicznej i Ruchu Światło-Życie w życiu liturgicznym diecezji*, s. 82.

⁶¹ ARSZDZG, *Diecezjalna Diakonia Liturgiczna. Spotkania formacyjne diakonii 1995-2001*, sygn. 1507.

⁶² Jan Paweł II, *List apost. Vicesimus Quintus Annus*, [w:] Ptasznik P., *Dziela zebrane*, t. 3, Kraków 2007, s. 242.

nie tylko Słowo Boże jest światłem, które staje się życiem, ale liturgia musi stawać się liturgią życia, liturgią żywą, której towarzyszy zaangażowanie osoby.

Pierwsza pielgrzymka Służby Liturgicznej do Rokitna z okazji odpustu Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w ówczesnej diecezji gorzowskiej odbyła się w 1976 roku. Jej inicjatorem był ks. R. Harmaciński. Propagatorem tego pomysłu był bp Paweł Socha. Pierwszy Diecezjalny Dzień Młodzieży odbył się dnia 12 IV 1987 roku w Niedzielę Palmową w Gorzowie Wlkp. z inicjatywy bpa Józefa Michalika. Diakonie Liturgiczna i Muzyczna od czasu powstania były odpowiedzialne za przygotowanie liturgii na diecezjalnych uroczystościach z udziałem młodzieży. Celem zaangażowania diakonii było stworzenie wzorcowej posługi, która miała być przykładem dla innych. Cała posługa tych diakonii podczas diecezjalnych uroczystości to praktyczna realizacja wszystkich treści, jakie zawiera w sobie słowo diakonia.

SŁOWA KLUCZOWE: apostołstwo liturgiczne, apostołstwo muzyczne, rekolekcje oazowe, pielgrzymka Ruchu Światło-Życie i Służby Liturgicznej, Diecezjalne Dni Młodzieży.

Abstract

Liturgical and musical apostolate of the Movement of Light-Life in Gorzów and Zielona Góra-Gorzów dioceses

Liturgical and musical apostolate was conducted especially during the summer religious camps. Each day the Eucharist was the culminating point of the retreat. Everything that goes on during the religious camp must be done in preparation for the liturgy and lead to it. Liturgical apostolate was conducted through the liturgical school. Liturgical animator was responsible for the liturgical setting. Musical animator was responsible for the musical setting as well as for the preparation and the choice of songs. Participants took an active part in the liturgy and from that point on we can talk about the creation of the male and female formations. During the whole liturgical formation in the Light-Life Movement the „light-life” rule remains in effect. Not only the Word of God is the light which becomes life but also the liturgy must become the liturgy of life, a living liturgy which is accompanied by the person's involvement.

The first Pilgrimage of the Liturgical Service to Rokitno took place in 1976 in the contemporary Gorzów diocese because of the indulgence related to the birth of Blessed Virgin Mary. Priest R. Harmaciński was the initiator of this pilgrimage. Bishop Paweł Socha was the propagator of this idea. The first Diocesan Youth Day took place on 12 April 1987 during the Palm Sunday in Gorzów Wielkopolski from the initiative of bishop Józef Michalik. Liturgical and musical diakonias from their conception were responsible for the preparation of the liturgy during the diocesan celebrations with the participation of the youth. The aim of the diakonias' involvement was to create a model service which would

be an example for others. The whole service of those diakonias during the diocesan celebrations is a practical realization of all the teachings that are contained within the word "diakonia".

KEYWORDS: liturgical apostolate, musical apostolate, religious camp retreat, Light-Life Movement and Liturgical Service pilgrimage, Diocesan Youth Days

Bibliografia

Zasoby archiwalne

- Archiwum Ruchu Światło-Życie Diecezji Zielonogórsko-Gorzowskiej, *Moderator diecezjalny i diakonia jedności 1976-1980*, sygn. 0701 (Archiwum Ruchu Światło-Życie Diecezji Zielonogórsko-Gorzowskiej jest częścią Diecezjalnego Centrum Światło-Życie w Zielonej Górze utworzonego dekretem biskupa zielonogórsko-gorzowskiego w dniu 15 sierpnia 2016 roku).
- Archiwum Ruchu Światło-Życie Diecezji Zielonogórsko-Gorzowskiej, *Diecezjalne oazy wakacyjne 1976-1989*, sygn. 0901.
- Archiwum Ruchu Światło-Życie Diecezji Zielonogórsko-Gorzowskiej, *Pielgrzymki Ruchu Światło-Życie*, sygn. 1401.
- Archiwum Ruchu Światło-Życie Diecezji Zielonogórsko-Gorzowskiej, *Diecezjalna Diakonia Liturgiczna. Listy moderatora diakonii 1992-2002*, sygn. 1502.
- Archiwum Ruchu Światło-Życie Diecezji Zielonogórsko-Gorzowskiej, *Diecezjalna Diakonia Liturgiczna. Listy animatorów diecezjalnych 1995-2002*, sygn. 1503.
- Archiwum Ruchu Światło-Życie Diecezji Zielonogórsko-Gorzowskiej, *Diecezjalna Diakonia Liturgiczna. Spotkania ceremoniarzy i prezesów SL 1997-2000*, sygn. 1504.
- Archiwum Ruchu Światło-Życie Diecezji Zielonogórsko-Gorzowskiej, *Diecezjalna Diakonia Liturgiczna. Spotkania formacyjne diakonii 1995- 2001*, sygn. 1507.
- Archiwum Ruchu Światło-Życie Diecezji Zielonogórsko-Gorzowskiej, *Diecezjalna Diakonia Muzyczna*, sygn. 1702.
- Archiwum Ruchu Światło-Życie Diecezji Zielonogórsko-Gorzowskiej, *Kronika Diakonii Liturgicznej 1992-2000*, sygn. 2901.
- Wywiad z D. Orłowskim przeprowadzony przez Wojciecha Oleśków dn. 3.01.2011 r., w formie nagrania jest w posiadaniu autora tekstu.
- Wywiad z R. Litwińczukiem przeprowadzony przez Wojciecha Oleśków dn. 10.11.2010 r., w formie nagrania jest w posiadaniu autora tekstu.

Opracowania

- Anonimowo, *Diecezjalny dzień wspólnoty oazowej*, „Biuletyn Duszpasterski Diecezji Gorzowskiej” 3 (1978), s. 8-9.
- Błachnicki F., *Jaka odnowa liturgii?*, Lublin 1996, s. 32.
- Błachnicki F., *Liturgia a wspólnota*, Lublin 1996, s. 33.
- Derewenda R., *Historia Ruchu Światło-Życie 1950-1985*, Kraków 2010, s. 21-22.
- Dziadura B., *Ukazywać Jezusa*, „Aspekty. Katolickie Pismo Diecezji Zielonogórsko-Gorzowskiej” 47 (2004) nr 36, s. 6.
- Gronowski D., *Młodzi na wzgórzu papieskim*, „Aspekty. Katolickie Pismo Diecezji Zielonogórsko-Gorzowskiej” 48 (2005) nr 36, s. 1-2.

- Gronowski D., *Oaza*, „Aspekty. Katolickie Pismo Diecezji Zielonogórsko-Gorzowskiej” 7 (1991) nr 5, s. 20.
- Jan Paweł II, *List apost. Vicesimus Quintus Annus*, [w:] Ptasznik P., *Dziela zebrane*, t. 3, Kraków 2007, s. 242.
- Kaszowski M., *Odnowa życia rodzinnego w Ruchu Domowy Kościół*, Otwock 1994, s. 184-185.
- Kozieł M., *Młodzi młodym*, „Gość Zielonogórsko-Gorzowski” 83 (2006) nr 22, s. 3.
- Krawczyk P., *Charyzmat liturgii, a Diakonia Liturgiczna*, „Betfage. Dwumiesięcznik Ruchu Światło-Życie Diecezji Zielonogórsko-Gorzowskiej” 3 (2000) nr 2, s. 6.
- Krawczyk P., *Diecezjalne Dni Młodych*, „Betfage. Dwumiesięcznik Ruchu Światło-Życie Diecezji Zielonogórsko-Gorzowskiej” 5 (2002) nr 6, s. 8.
- Krawczyk P., *Formacja służby liturgicznej męskiej na przykładzie Diakonii Liturgicznej*, „Ecclesiastica” 10 (2001) nr 7-9, s. 91-92.
- Litwińczuk R., *III Diecezjalne Forum Młodzieży, XIX Pielgrzymka Służby Liturgicznej i Ruchu Światło-Życie*, „Ecclesiastica” 3 (1994) nr 9-12, s. 410.
- Litwińczuk R., *Duszpasterstwo służby liturgicznej i Ruchu Światło-Życie w życiu liturgicznym diecezji*, „Ecclesiastica” 10 (2001) nr 7-9, s. 82.
- Litwińczuk R., *XXII Diecezjalna Pielgrzymka służby liturgicznej i Ruchu Światło-Życie do Rokitna*, „Ecclesiastica” 6 (1997) nr 10-12, s. 97.
- Morawa J., *Podręcznik Oazy Dzieci Bożych III stopnia*, Kraków, s. 41.
- Ostrowski M., *Ruch Światło-Życie*, [w:] R. Kamiński [red.], *Leksykon teologii pastoralnej*, Lublin 2006, s. 756-758.
- Pawlak J., *V Diecezjalną Pielgrzymka Ministrantów i III Diecezjalny Dzień Jedności Ruchu Światło-Życie*, GWK 24 (1980) nr 11-12, s. 283.
- Put A., *Pielgrzymki Ruchu Światło-Życie do Rokitna*, „Betfage. Dwumiesięcznik Ruchu Światło-Życie Diecezji Zielonogórsko-Gorzowskiej” 6 (2003) nr 5, s. 4.
- Put A., *Zarys historii Diecezjalnej Diakonii Liturgicznej Ruchu Światło-Życie diecezji zielonogórsko-gorzowskiej*, Gorzów Wlkp. 2002, s. 6.
- Put A., *Ruch Światło-Życie w diecezji zielonogórsko-gorzowskiej w latach 1976-1999. Zarys historii*, Gorzów Wlkp. 2004, s. 137.
- Sędek M., *Oaza Nowej Drogi I stopnia. Podręcznik*, Kraków 2005, s. 19.
- Sędek M., *Oaza Nowej Drogi III stopnia. Podręcznik*, Kraków 2007, s. 19.
- Sobór Watykański II, *Konst. Sacrosanctum Concilium*, [w:] Sobór Watykański II, *Konstytucje, dekrety, deklaracje*, Poznań 2002.
- Socha P., *Rekolekcje oazowe w diecezji gorzowskiej*, GWK 22 (1979) nr 1-9, s. 153.
- Suchocka K., *Formacja liturgiczna dziewcząt na przykładzie Diakonii Liturgicznej*, „Ecclesiastica” 10 (2001) nr 7-9, s. 68-69.
- Sulikowski M., *Przygoda z Chrystusem*, „Aspekty. Katolickie Pismo Diecezji Zielonogórsko-Gorzowskiej” 47 (2004) nr 37, s. 3.
- Walczak J., *Ze światłem w życie*, „Aspekty. Katolickie Pismo Diecezji Zielonogórsko-Gorzowskiej” 47 (2004) nr 38, s. 4.
- Wilczyńska G., *Oaza Nowego Życia II stopnia*, Krościenko 2000, s. 50-84.
- Wodarczyk A., *Prorok Żywego Kościoła*, Katowice 2008, s. 162-165.